30/12/2018

Το φιλανθρωπικό έργο του Μεγάλου Βασιλείου

/ Επικαιρότητα

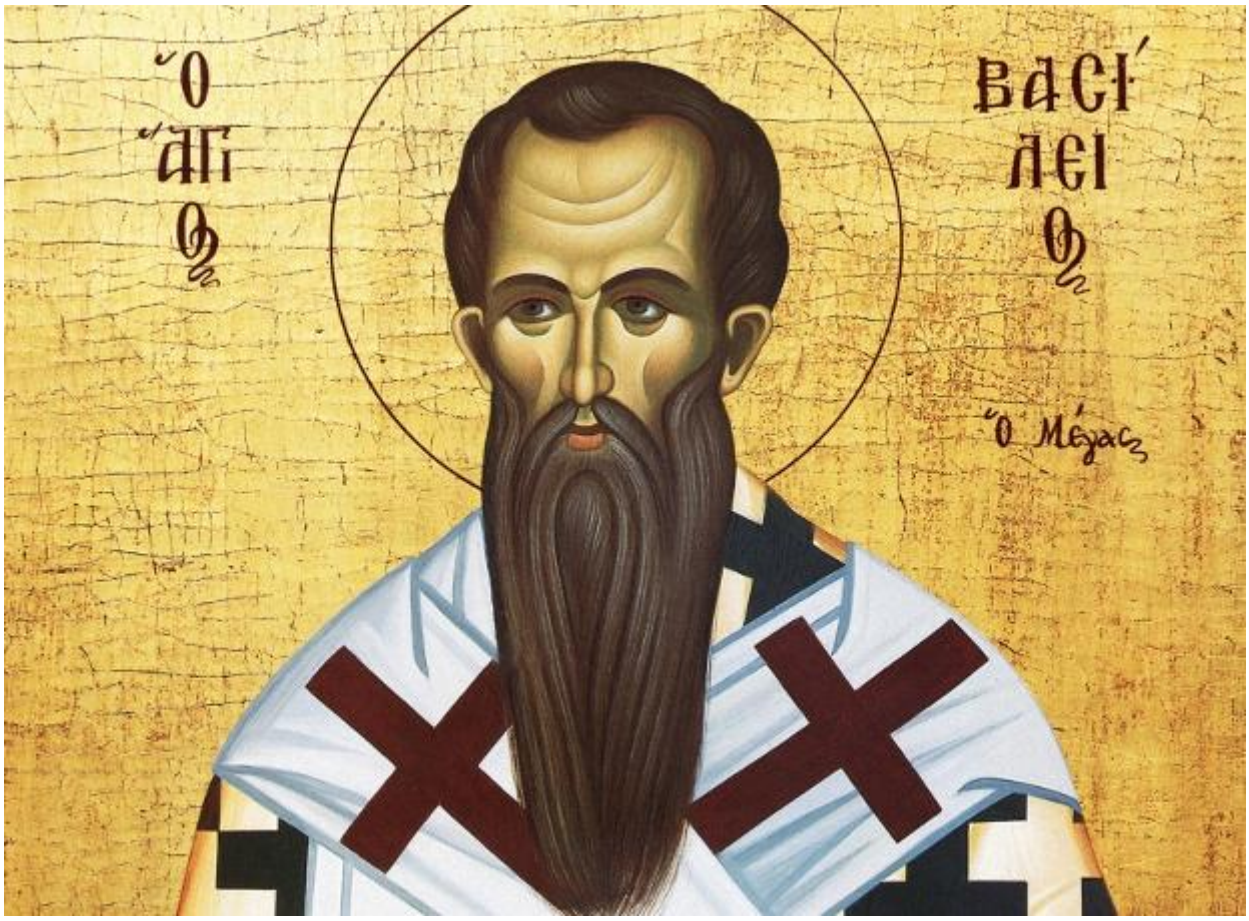

Ο Άγιος των παιδιών, Μέγας Βασίλειος γεννήθηκε το 329 και υπήρξε ένας από τους πιο σημαντικούς Επισκόπους της Εκκλησίας με σημαντικό θεολογικό και φιλανθρωπικό έργο. Βαθύτατα μορφωμένος και ένας από τους πρώτους «οικολόγους» αφού αγαπούσε ιδιαίτερα τη φύση. Στάθηκε στο πλευρό των φτωχών και των δούλων ενώ αγωνίστηκε για την ελάφρυνση της φορολογίας του λαού.

Η «Βασιλειάδα» ήταν το κέντρο της φιλανθρωπικής δράσης του Μεγάλου Βασιλείου. «Μια νέα πόλη» όπως την περιέγραφε ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος. Περιελάμβανε έναν μεγαλοπρεπή Ναό, νοσοκομείο – με πλήρη εξοπλισμό και μεγάλο αριθμό ιατρών, νοσοκόμων και βοηθητικού προσωπικού- λεπροκομείο, πτωχοκομείο, ορφανοτροφείο και γηροκομείο. Επίσης είχαν ανεγερθεί οικήματα για τη φιλοξενία των κληρικών και του προσωπικού που υπηρετούσε στα ιδρύματα αλλά και για τους άρχοντες, τους κρατικούς λειτουργούς και τους πολίτες από άλλες περιοχές που επισκέπτονταν τη «Βασιλειάδα».

Ο Μέγας Βασίλειος περνούσε τον περισσότερο καιρό κοντά στους ανθρώπους που είχαν ανάγκη. Προσέφερε τις υπηρεσίες του στο νοσοκομείο και το λεπροκομείο, αξιοποιώντας τις γνώσεις του στην Ιατρική.

Βοηθούσε πάντοτε τους αδικημένους και κουρασμένους, τους πεινασμένους και τους αρρώστους, ανεξάρτητα από το γένος, τη φυλή και το θρήσκευμα. Έτσι το όραμά του το έκανε πραγματικότητα ιδρύοντας αυτό το πρότυπο και για τις μέρες μας κοινωνικό και φιλανθρωπικό σύστημα, τη «Βασιλειάδα». Ένα ίδρυμα που λειτουργούσε νοσοκομείο, ορφανοτροφείο, γηροκομείο και ξενώνας για την φροντίδα και ιατρική περίθαλψη των φτωχών αρρώστων και ξένων. Τις υπηρεσίες του τις πρόσφερε το ίδρυμα δωρεάν σε όποιον τις είχε ανάγκη. Το προσωπικό του ιδρύματος αυτού ήταν εθελοντές που προσφέρανε την εργασία για το καλό του κοινωνικού συνόλου. Ήταν ένα πρότυπο και σε άλλες επισκοπές και στους πλουσίους ένα μάθημα να διαθέτουν τον πλούτο τους με ένα αληθινά χριστιανικό τρόπο. Πραγματικά είναι άξιο θαυμασμού η έμπνευση που είχε ο Άγιος Βασίλειος , τον 4ο αιώνα μ.Χ. να ιδρύσει και να λειτουργήσει ένα τέτοιο ίδρυμα – πρότυπο.

Βίος του Αγίου Βασιλείου

Ο Άγιος Βασίλειος, γεννημένος το 330μ.Χ. στη Νεοκαισάρεια του Πόντου από γονείς ευγενείς με δυνατό χριστιανικό φρόνημα, έμελλε να γίνει Μέγας πνευματικός διδάσκαλος και κορυφαίος θεολόγος και Πατέρας της Εκκλησίας, αφού η χριστιανική του ανατροφή και η πνευματική του πορεία τον οδήγησαν στην Θεία θεωρεία του Αγίου Ευαγγελίου, και στην αυστηρή ασκητική ζωή, παράλληλα με το ποιμαντικό, παιδαγωγικό και φιλανθρωπικό του έργο.

Ο πατέρας του Βασίλειος ήταν καθηγητής ρητορικής στη Νεοκαισάρεια και η μητέρα του Εμμέλεια απόγονος οικογένειας Ρωμαίων αξιωματούχων. Στην οικογένεια εκτός από το Βασίλειο υπήρχαν άλλα οκτώ παιδιά. Μεταξύ αυτών, ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης, ο Όσιος Ναυκράτιος ασκητής και θαυματουργός, η Οσία Μακρίνα και ο Άγιος Πέτρος, Επίσκοπος Σεβαστείας.

Τα πρώτα γράμματα, τού τα δίδαξε ο πατέρας του. Συνέχισε τις σπουδές του στην Καισαρεία της Καππαδοκίας, στην Κωνσταντινούπολη και στην Αθήνα. Εκεί σπούδασε γεωμετρία, αστρονομία, φιλοσοφία, ιατρική, ρητορική και γραμματική. Οι σπουδές του διήρκησαν τεσσεράμισι χρόνια. Η ασκητική του ζωή ξεκίνησε ήδη από τα χρόνια όπου φοιτούσε στην Αθήνα. Ο σοφός δάσκαλος του Εύβουλος εντυπωσιασμένος από την αυστηρή νηστεία, του Άγίου, και μετά την παραίνεση του, λέγεται ότι έγινε Χριστιανός.

Συμφοιτητές του ήταν και δύο νέοι που έμελλε να διαδραματίσουν σπουδαίο ρόλο στην ιστορία. Ο ένας, φωτεινό ο Άγιος και Μέγας Πατέρας της Εκκλησίας ο Θεολόγος Γρηγόριος και ο άλλος μελανό στον αντίποδα, προδότης του Ιησού, ειδωλολάτρης και διώκτης των Χριστιανών, ο Ιουλιανός ο Παραβάτης. Κατά την διάρκεια αυτών των ετών, ο Άγιος Βασίλειος και ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος ανέπτυξαν μεγάλη και ισχυρή φιλία. Ταυτόχρονα με τις σπουδές τους, είχαν ιεραποστολική δράση. Διοργάνωναν χριστιανικές συγκεντρώσεις, στις οποίες ανέλυαν θρησκευτικά ζητήματα. Ίδρυσαν επίσης και τον πρώτο φοιτητικό χριστιανικό σύλλογο.

Επέστρεψε στην Καισαρεία το καλοκαίρι του 356μ.Χ. και συνεχίζοντας την παράδοση του πατέρα του, έγινε καθηγητής της ρητορικής. Το 358 μ.Χ. επηρεασμένος από το θάνατο του αδερφού του μοναχού Ναυκρατίου, καθώς και με την παρότρυνση της αδερφής του Μακρίνας, βαπτίζεται Χριστιανός, και αποφασίζει να αφιερώσει τον εαυτό του στην ασκητική πολιτεία. Αποσύρθηκε λοιπόν σε ένα κτήμα της οικογενείας του στον Πόντο. Χαρακτηριστικό της μεγαλοψυχίας του είναι, ότι μετά την βάπτιση του δώρισε στους φτωχούς και στην εκκλησία το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας του. Το φθινόπωρο του ίδιου έτους ξεκινά ένα οδοιπορικό σε γνωστά κέντρα ασκητισμού της Ανατολής, Αίγυπτο, Παλαιστίνη, Συρία και Μεσοποταμία, επιθυμώντας να συναντήσει πολλούς ασκητές και μοναχούς για να γνωρίσει τον τρόπο ζωής τους. Όταν γύρισε στο Πόντο από το ταξίδι αυτό, μοίρασε και την υπόλοιπη περιουσία του και αποσύρθηκε στο κτήμα του επιθυμώντας να ζήσει πλέον ως μοναχός. Εκεί έγραψε τους: «Κανονισμούς δια τον Μοναχικόν βίον», κανόνες που ρυθμίζουν την ζωή στα μοναστήρια μέχρι τις μέρες μας. Με την υψηλή του κατάρτιση στην Ορθόδοξη Πίστη και τον ασκητικό, θαυμαστό του βίο, η φήμη του Αγίου Βασιλείου εξαπλώθηκε με τον καιρό σε όλη την Καππαδοκία. Έτσι και ο Μητροπολίτης της Καισαρείας Ευσέβιος πραγματοποιώντας την Θεία Βούληση αλλά και αυτή των χριστιανών της περιοχής, χειροτόνησε το 364 μ.Χ. τον Άγιο Βασίλειο πρεσβύτερο. Το 370 μ.Χ., μετά τον θάνατο του Ευσεβίου και σε ηλικία 41 ετών, τον διαδέχθηκε

ο Άγιος Βασίλειος στην επισκοπική έδρα, με τη συνδρομή τού Ευσεβίου επισκόπου Σαμοσάτων και του Γρηγορίου επισκόπου Ναζιανζού. Επίσκοπος πλέον, ο Άγιος Βασίλειος αντιμετώπισε την προσπάθεια του Αυτοκράτορα Ουάλη να επιβάλει τον Ομοιανισμό (ρεύμα του Αρειανισμού), επικοινωνώντας μέσω επιστολών με τον Μέγα Αθανάσιο, Πατριάρχη Αλεξανδρείας και τον Πάπα Ρώμης Δάμασο. Στον τόπο του ,στην περιφέρεια της δικής του ποιμαντικής ευθύνης είχε να αντιμετωπίσει την έντονη παρουσία του αρειανικού στοιχείου και άλλων κακοδοξιών. Από τις επιστολές του φαίνονται οι προσπάθειες που κατέβαλε για την καταπολέμηση της σιμωνίας των επισκόπων, για την ανάδειξη άξιων κληρικών στο ιερατείο, καθώς και για την πιστή εφαρμογή των ιερών κανόνων από όλους τους πιστούς και φανερώνεται επίσης η ποιμαντική φροντίδα στα αποκομμένα και περιθωριοποιημένα μέλη της Εκκλησίας.

Στην οικουμενική Εκκλησία ο Μέγας Βασίλειος ουσιαστικά αναλαμβάνει τα πνευματικά ηνία από το Μέγα Αθανάσιο, ο οποίος γηραιός πλέον, αποσύρεται από την ενεργό δράση. Εργάζεται συνεχώς για την επικράτηση των ορθόδοξων χριστιανικών αρχών και υπερασπίζεται με σθένος το δογματικό προσανατολισμό της Οικουμενικής Συνόδου της Νίκαιας.

Ο Άγιος Βασίλειος, βοηθούσε πάντοτε τους αδικημένους και κουρασμένους, τους πεινασμένους και τους αρρώστους, ανεξάρτητα από το γένος, τη φυλή και το θρήσκευμα. Έτσι το όραμά του το έκανε πραγματικότητα ιδρύοντας ένα πρότυπο και για τις μέρες μας κοινωνικό και φιλανθρωπικό σύστημα, τη «Βασιλειάδα». Ένα ίδρυμα που λειτουργούσε νοσοκομείο, ορφανοτροφείο, γηροκομείο και ξενώνας για την φροντίδα και ιατρική περίθαλψη των φτωχών αρρώστων και ξένων. Τις υπηρεσίες του τις πρόσφερε το ίδρυμα δωρεάν σε όποιον τις είχε ανάγκη. Το προσωπικό του ιδρύματος αυτού ήταν εθελοντές που προσφέρανε την εργασία για το καλό του κοινωνικού συνόλου. Ήταν ένα πρότυπο και σε άλλες επισκοπές και στους πλουσίους ένα μάθημα να διαθέτουν τον πλούτο τους με ένα αληθινά χριστιανικό τρόπο. Πραγματικά είναι άξιο θαυμασμού η έμπνευση που είχε ο Άγιος Βασίλειος ,τον 4ο αιώνα μ.Χ. να ιδρύσει και να λειτουργήσει ένα τέτοιο ίδρυμα – πρότυπο.

Καταπονημένος από την μεγάλη δράση που ανέπτυξε σε τόσους πολλούς τομείς ,εναντίον των διαφόρων κακοδοξιών και ειδικά της αιρέσεως του Αρειανισμού, μη διστάζοντας πολλές φορές να αντιταχθεί με την εκάστοτε πολιτική εξουσία, με όπλα του την πίστη και την προσευχή, με τα κηρύγματα και τους λόγους του, με τα πολλά ασκητικά και παιδαγωγικά συγγράμματα, καθώς και την ασκητική ζωή του ο Άγιος Βασίλειος ο Μέγας παραδίδει το πνεύμα στο Θεό την 1η Ιανουαρίου του 379 μ.Χ. σε ηλικία 49 ετών. Ο θάνατός του βυθίζει στο πένθος όχι μόνο το ποίμνιό του αλλά και όλο το χριστιανικό κόσμο της Ανατολής. Στην κηδεία του συμμετέχει και ένα πλήθος ανομοιογενές από άποψη θρησκευτικής και

εθνικής διαφοροποιήσεως. Το υψηλής σημασίας θεολογικό και δογματικό του έργο καθώς και η λειτουργική και πρωτότυπη ανθρωπιστική του δράση, είναι η μεγάλη παρακαταθήκη που μας άφησε. Η μνήμη του τιμάται από την Ορθόδοξη Καθολική Εκκλησία την 1ην Ιανουαρίου. Από το 1081μ.Χ. ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως – Νέας Ρώμης Ιωάννης Μαυρόπους (ο από Ευχαΐτων) θέσπισε έναν κοινό εορτασμό των Τριών Ιεραρχών, Βασιλείου του Μεγάλου, Ιωάννη του Χρυσοστόμου και Γρηγορίου του Θεολόγου, στις 30 Ιανουαρίου, ως προστατών των γραμμάτων και της παιδείας.

Με σοφία, στο απολυτίκιο του αναφέρεται η φράση «… τα των ανθρώπων ήθη κατεκόσμησας…». Και ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, στον Επιτάφιο για τον καλό και Μέγα φίλο του Άγιο Βασίλειο, αποδίδει σ’ αυτόν, με την ποιητική και βαθιά στοχαστική ματιά του, το χαρακτηρισμό «παιδαγωγός της νεότητος»

Ο Μ. Βασίλειος, εκτός των άλλων θαυμάσιων και Θείας εμπνεύσεως έργων του, έγραψε και την εκτενή και κατανυκτική Θεία Λειτουργία, που, μετά την επικράτηση της συντομότερης Θείας Λειτουργίας του Αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου, τελείται 10 φορές το χρόνο:

την 1η Ιανουαρίου (όπου γιορτάζεται και η μνήμη του),
τις πρώτες πέντε Κυριακές της Μ. Τεσσαρακοστής,
τις παραμονές των Χριστουγέννων και των Θεοφανείων,
την Μ. Πέμπτη και το Μ. Σάββατο.